

Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet

Temaworkshop 3 - Erhverv & Turisme - Opsamling fra bordkort

27. september 2025
Kragenæs Sejlklub, Lolland

Forundersøgelse om Nationalpark Smålandsfarvandet

Workshop 3 – Tema: Erhverv & Turisme

Opsamling af bordkort

Workshoppen var delt op i to dele. Den første dedikeret til at tale om erhverv og turisme i området omkring Smålandsfarvandet, og den anden del var et åbent tema. Nedenunder følger en beskrivelse af de mest centrale tematikker på workshoppen.

Udvikling & Oplevelser

Borgerne ønsker at styrke kystturisme og lokale oplevelser gennem cykel- og vandrestier, sejlture, besøgscentre, guidede ture og festivaler. Der er stor interesse for at skabe stisystemer, husbåde, frugt- og høstmarkeder samt aktiviteter omkring dyr og havmiljø. Samtidig peges der på at udvikle faciliteterne til håndtering af flere besøgende, bl.a. nævnes behovet for bedre skiltning, opdaterede badeforhold, flere overnatningsmuligheder og plads til autocampere, samt en udvidelse af turistsæsonen. Mange understreger vigtigheden af at passe på området, f.eks. ved at beskytte yngleområder, og ser nationalparken som en måde at øge tilgængeligheden til herlighedsværdier for de lokale. Nationalparken kan samtidig styrke fællesskabet, skabe branding og støtte lokale virksomheder, men nogle er bekymrede for, at udviklingen ikke kommer alle til gode. Der nævnes også ønsker om at forbedre færgeinfrastrukturen mellem øerne for at styrke tilgængeligheden og oplevelsesmulighederne.

Landbrug & Fødevarer

Landbruget fremhæves som både en styrke og en udfordring. Flere af de fremmødte borgere værdsætter områdets gode jord og storproducerende landbrug, men der er bekymring for, at Nationalparken kan begrænse driften eller ejendomsværdien. Flere landmænd er bekymrede og ønsker at det er frivilligt at deltage. Nogle peger på mulighederne for specialiserede niche-fødevarer og bæredygtige dyrkningsmetoder, men der gives også udtryk for at det ikke hjælper de konventionelle landmænd. Samtidig nævnes, at produktionslandskaber har begrænset destinationspotentiale, og der efterlyses klare rammer for, hvordan konventionelt landbrug kan sameksistere med en nationalpark.

Vand, natur & miljø

Borgerne er optaget af at bevare vand- og havmiljøet, inklusive fugleliv, sæler og kystnære naturområder, og fremhæver allerede skønne natursteder som Knudshoved Odde. Der er bekymring for eksisterende havbrug, spildevand, udvaskning, miljøforurening bl.a. fra IWS og Stigsnæsværket. Der peges også på, at der ikke længere er lokale fisk tilgængelige, hvilket illustreres af lokale fiskerestauranter, der ikke længere har fisk fra området. Borgerne giver udtryk for, at der skal passes på miljøet, og efterspørger bl.a. klare retningslinjer for naturturisme, såsom kajak- og kano-ruter, samt beskyttelse af yngleområder. Ønskerne inkluderer også bedre vandkvalitet, bade- og fiskevand, samt naturpleje langs kysterne. Samtidig nævnes lavtliggende områder, vådområder og gangbroer som mulige tiltag, der kan styrke oplevelser og forstærke naturen. Endeligt er der ønske om at opmærksomheden for havet øges.

Nationalpark og afgrænsning

Der er både optimisme og bekymring omkring Nationalparken og dens afgrænsning. Ønsket om en kystnær nationalpark med fokus på øerne dominerer, mens nogle lodsejere er bekymrede for ejendomsværdien og mulige restriktioner i fremtiden. Nogle borgere foreslår fleksible grænser og begrænsning af restriktioner langs kysten for at undgå konflikter. Samtidig peges på, at parkens formål bør være at beskytte naturen, fremme lokalt fællesskab og skabe kendskab til området, mens man balancerer turisme og naboers interesser. Der er bekymring for, at Nationalparken ikke kan håndtere de ekstra turister, og at det kan være vanskeligt at administrere, når geografien er så stor.

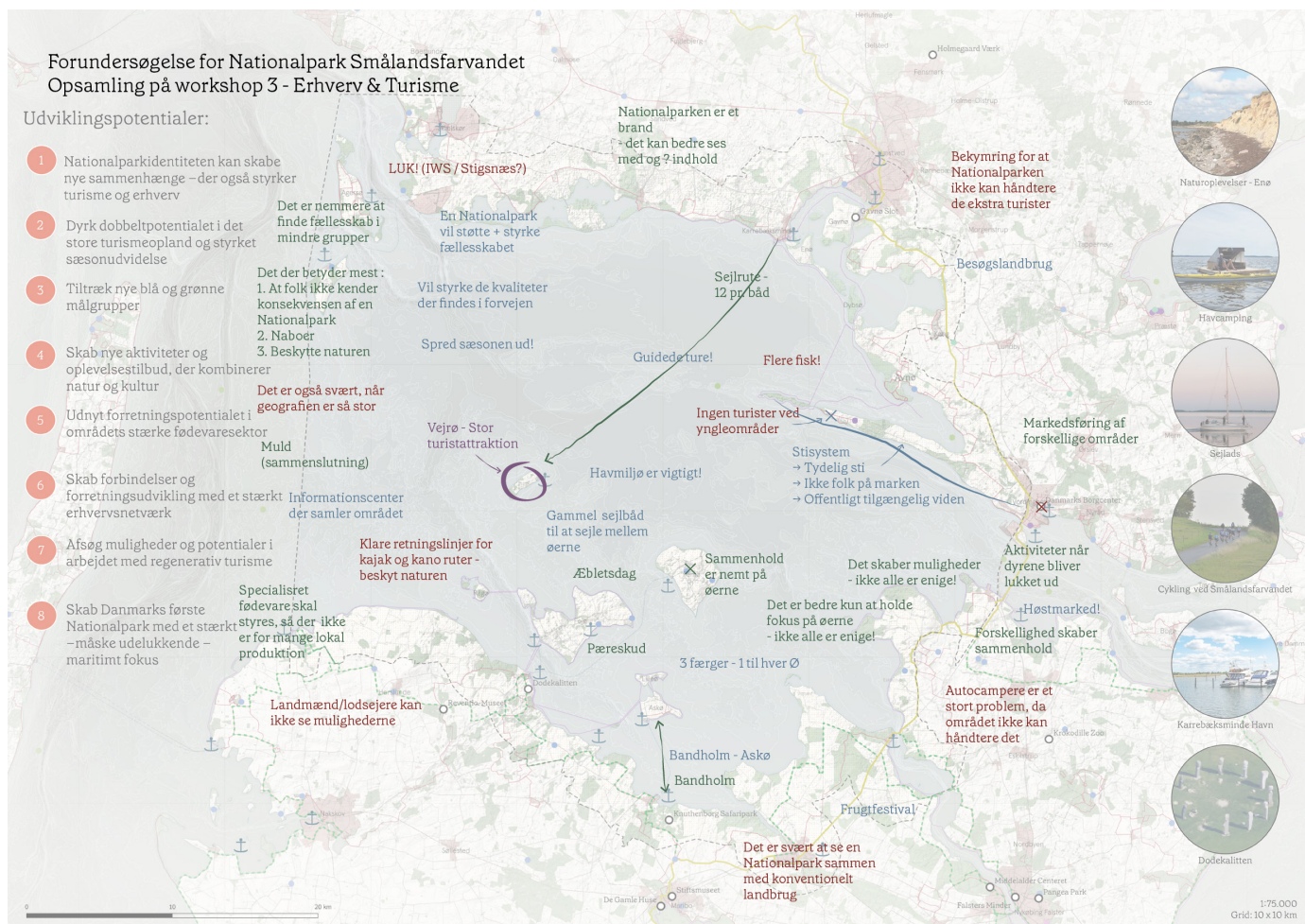
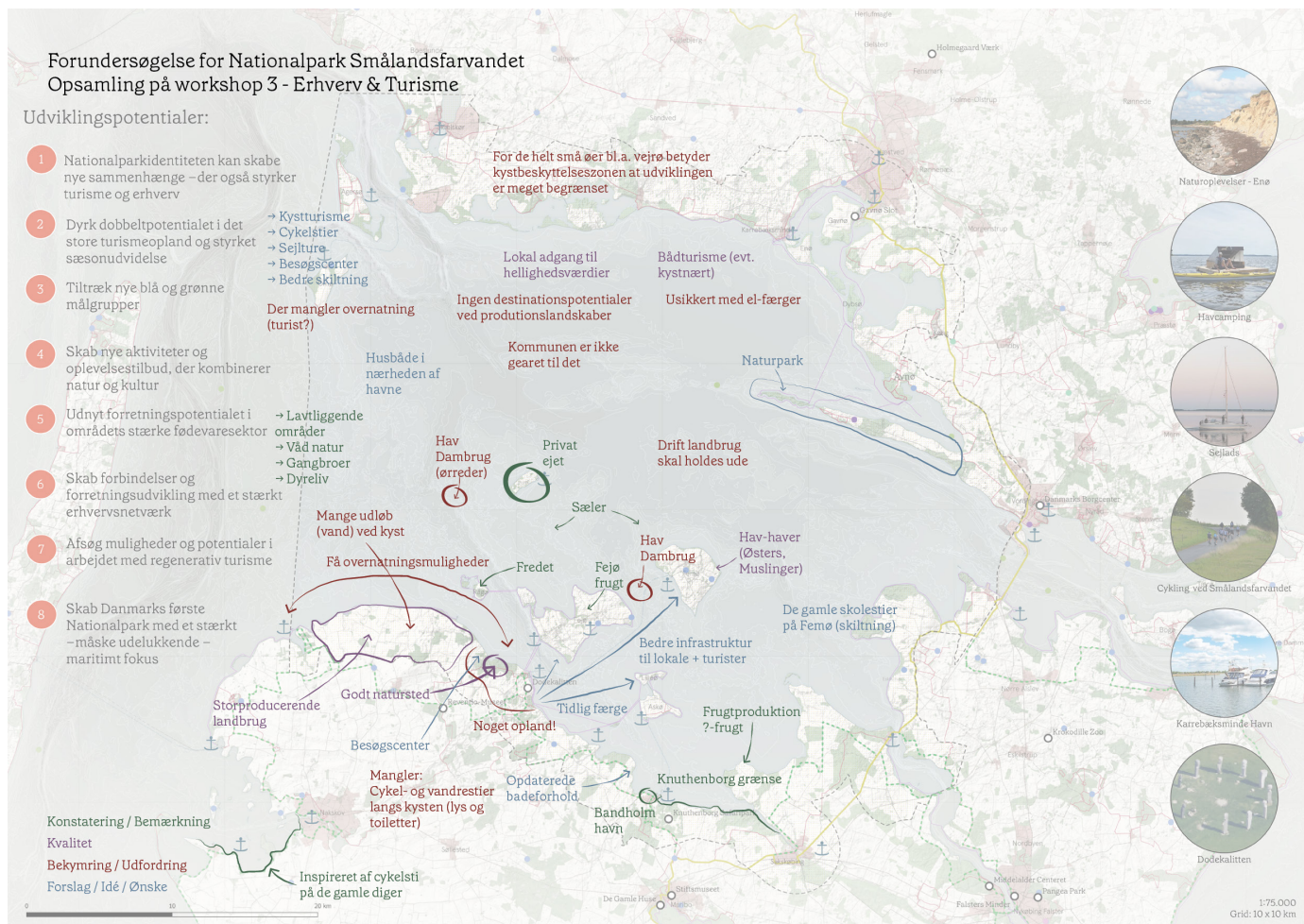
Samfund & Infrastruktur

Små lokalsamfund og øer fremhæves som steder med stærkt fællesskab og forskellighed. I forbindelse med øget turisme er borgere bekymrede for yderligere belastning af trafikken, og at det er svært at tjene penge på. Udviklingen er begrænset af manglende jobs og kystbeskyttelse gør det sværere udvikle områderne fysisk. Færgedriften er et centralt tema, der er bl.a. et ønske om tidlige forbindelser og bedre drift.

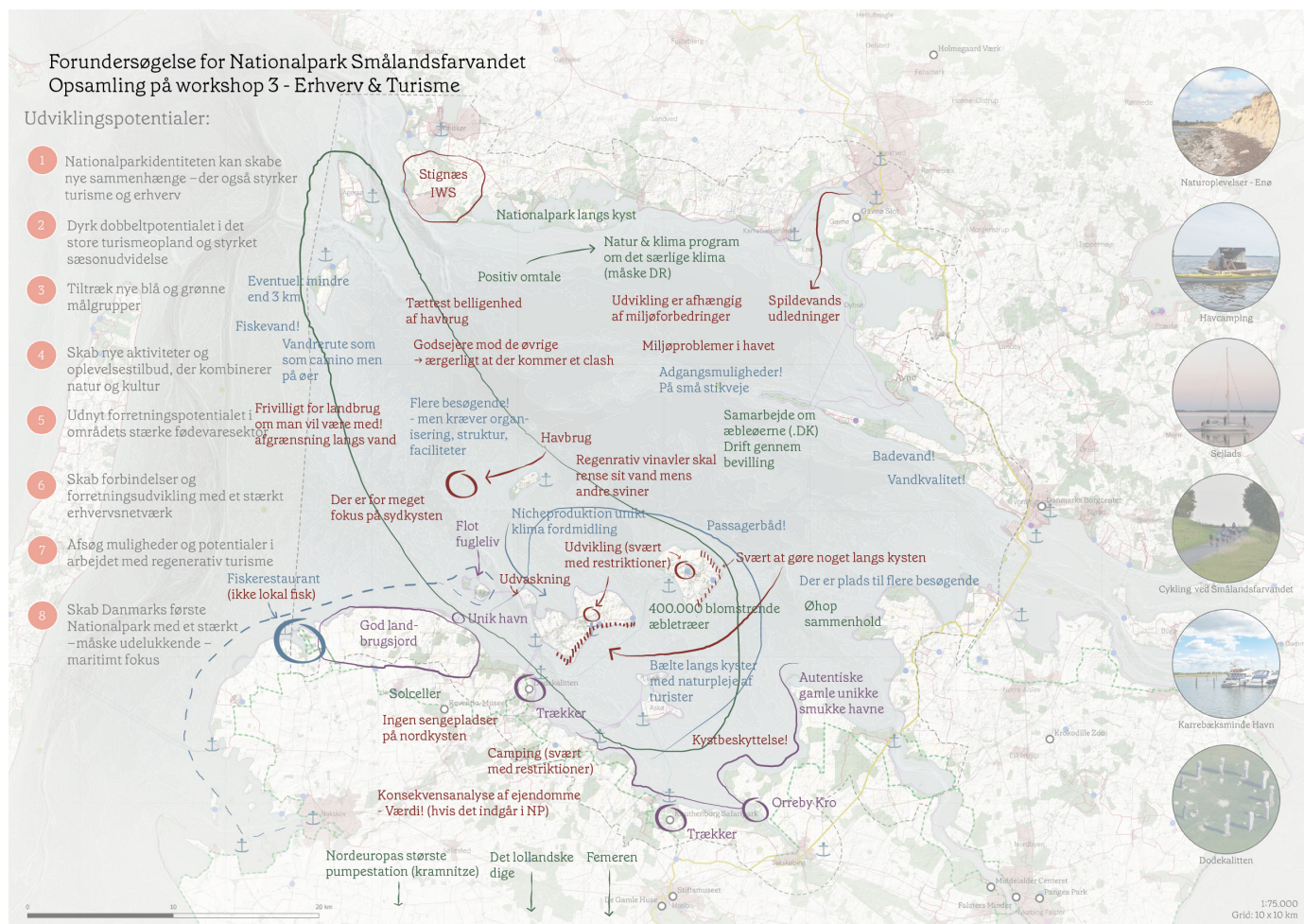
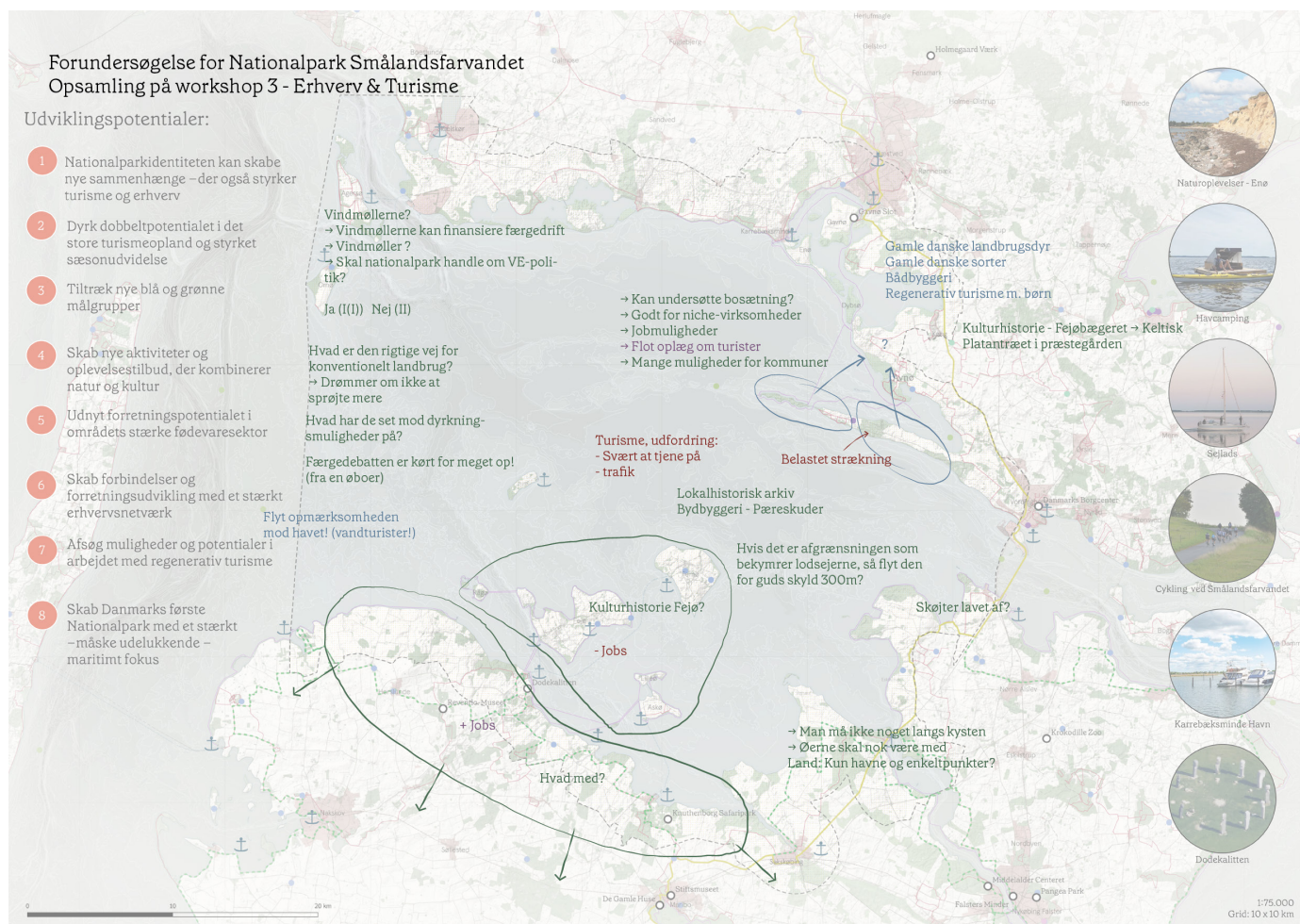
Attraktioner & Kultur

Borgerne ønsker at fremhæve lokale kultur- og naturattraktioner. Blandt de eksisterende attraktioner, der trækker folk til området nævnes bl.a. Knuthenborg og Dodekalitten. Der nævnes også seværdigheder som pumpestationer, det lollandske dige og at Femern i fremtiden vil have indflydelse. Historiske kroer og havne samt lokale festivaler og frugtmarkeder, er også noget som borgerne mener kan formidles bedre. Der er også interesse for at bevare, genetablere og formidle kulturhistorie med gamle landbrugsdyr og sorter, samt en stor interesse for bådebyggeri. Der er dog bekymring for, om kommunerne er gearet til at håndtere udviklingen, men borgerne ser stort potentiale i at kombinere kultur, historie og oplevelser for både lokale og turister.

Digitaliserede bordkort med inputs

Digitaliserede bordkort med inputs

Udvikling & Oplevelser

- Kystturisme, Cykelstier, Sejlture, Besøgscenter, Bedre skiltning
- Besøgscenter
- Mangler: Cykel- og vandrestier langs kysten (lys og toiletter)
- Inspireret af cykelsti på de gamle diger
- Opdaterede badeforhold
- Hav-haver (Østers, Muslinger)
- Få overnatningsmuligheder
- Der mangler overnatning (turist?)
- Husbåde i nærheden af havne
- De gamle skolestier på Femø (skiltning)
- Lokal adgang til hellighedsværdier
- Bådturisme (evt. kystnært)
- Informationscenter der samler området
- En Nationalpark vil støtte + styrke fællesskabet
- Sammenhold er nemt på øerne
- Færge Bandholm - Askø
- Bandholm
- Autocampere er et stort problem, da området ikke kan håndtere det
- Det skaber muligheder - men ikke alle er enige!
- Markedsføring af forskellige områder
- 3 færger - 1 til hver Ø
- Sejlroute - 12 pr. båd
- Nationalparken er et brand
- Guidede ture!
- Ingen turister ved yngleområder
- Vejro - Stor turistattraktion
- Gammel sejlbåd til at sejle mellem øerne
- Æbletsdag
- Pæreskud
- Høstmarked!
- Aktiviteter når dyrene bliver lukket ud
- Stisystem: Tydelig sti, Ikke folk på marken, Offentligt tilgængelig viden
- Frugtfestival
- Informationscenter der samler området
- Spred sæsonen ud!
- Besøgslandbrug
- Kan undersøgte bosætning?
- Godt for niche-virksomheder
- Jobmuligheder
- Flot oplæg om turister
- Mange muligheder for kommuner
- Vindmøllerne?
- Vindmøllerne kan finansiere færgedrift
- → Skal nationalpark handle om VE-politik?

Landbrug

- Drift landbrug skal holdes ude
- Storproducerende landbrug
- Ingen destinationspotentialer ved produktionslandskaber
- Landmænd/lodsejere kan ikke se mulighederne
- Det er svært at se en Nationalpark sammen med konventionelt landbrug
- Specialiseret fødevarer skal styres, så der ikke er for mange lokalproduktion
- Hvad er den rigtige vej for konventionelt landbrug? → Drømmer om ikke at sprøjte mere
- Hvad har de set mod dyrkningsmuligheder på?
- Konsekvensanalyse af ejendomme
- - Værdi! (hvis det indgår i NP)
- Frivilligt for landbrug om man vil være med!
- afgrænsning langs vand
- God landbrugsjord

Vand, natur & Miljø

- LUK! (IWS / Stignæs?)
- Havmiljø er vigtigt!
- Klare retningslinjer for kajak og kano ruter - beskyt naturen
- Hav Dambrug
- HavDambrug (ørreder)
- Mange udløb (vand) ved kyst
- Godt natursted (skov ved kragenæs)
- Naturpark - Knudshoved
- → Lavtliggende områder, Våd natur, Gangbroer, Dyreliv, Sæler
- Flyt opmærksomheden mod havet! (vandturister!)
- Udvaskning
- Fiskevand!
- Badevand!
- Vandkvalitet!
- Spildevands udledninger
- Miljøproblemer i havet
- Tættest belligenhed af havbrug
- Fiskerestaurant (ikke lokal fisk)
- Kystbeskyttelse!
- Bælte langs kyster med naturpleje af turister
- Flot fugleliv
- Udvikling afhængig af miljøforbedringer
- Stignæs og IWS

Nationalpark og afgrænsning

- Nationalpark langs kyst
- Eventuelt mindre end 3 km
- Hvis det er afgrænsningen som bekymrer lodsejerne, så flyt den for guds skyld 300m?
- → Man må ikke noget langs kysten
- → Øerne skal nok være med
- Land: Kun havne og enkeltpunkter?
- Det er også svært, når geografien er så stor
- Det er bedre kun at holde fokus på øerne - ikke alle er enige!
- Bekymring for at Nationalparken ikke kan håndtere de ekstra turister
- Det der betyder mest : 1. At folk ikke kender konsekvensen af en Nationalpark, 2. Naboer, 3. Beskytte naturen
- Godsejere mod de øvrige → ærgerligt at der kommer et clash

Samfund

- Det er nemmere at finde fællesskab i mindre grupper
- Forskellighed skaber sammenhold
- Færgedebatten er kørt for meget op! (fra en øboer)
- Belastet strækning
- Turisme, udfordring: Svært at tjene på, trafik
- Jobs
- + Jobs
- Tidlig færge
- For de helt små øer bl.a. vejrø betyder kystbeskyttelseszonen at udviklingen er meget begrænset
- Usikkert med el-færger

Attraktioner & kultur

- Privat ejet (vejrø)
- Kommunen er ikke gearet til det
- Fejø frugt
- Lokalhistorisk arkiv
- Bydbyggeri - Pæreskuder
- Kulturhistorie Fejø?
- Gamle danske landbrugsdyr
- Gamle danske sorter
- Bådbyggeri
- Regenerativ turisme m. børn
- Femeren
- Det lollandske dige
- Nordeuropas største pumpestation (kramnitze)
- Orreby Kro
- Urne Havn
- Knuthenborg
- Dodekalitten